

**Методика
за разпределение на разходите за небаланс в стандартната балансираща група на
„Национална електрическа компания“ ЕАД**

Приета с решение на СД на НЕК протокол № 25/ 03.06.2025г.

I. Общи положения

1. Методиката описва механизма на изчисляване на отклоненията между утвърдения график и измерените количества на потребената и/или произведената електрическа енергия от потребителите и производителите в стандартна балансираща група (СтБГ) с координатор НЕК ЕАД – Търговец, наричани за краткост по-долу **КООРДИНАТОРА**.
2. Количествата по утвърден график са количествата електрическа енергия, потвърдени посредством известяване на дневен график за производство и/или потребление между участниците и НЕК ЕАД – Търговец, преди реалния ден на доставка на електрическа енергия.
3. Измерените стойности са отчетените и валидирани от собственика на средствата за търговско измерване количества на произведена и/или потребена електрическа енергия от производителите и потребителите.
4. Отклоненията между утвърдения график и измерените количества на произведената и/или потребена електрическа енергия се компенсират с енергия от пазара на балансираща енергия, администриран от Независимия преносен оператор (НПО).
5. Чрез настоящата методика ще се определят приходите и разходите на всеки един от членовете на БГ с координатор НЕК ЕАД – Търговец за съответния период на сетълмент.
6. Членове на СтБГ с координатор НЕК ЕАД – Търговец са потребители и/или производители на електрическа енергия, които са регистрирани участници на свободен пазар и са прехвърлили отговорността за балансиране на НЕК ЕАД – Търговец, наричани за краткост по-долу **УЧАСТНИЦИ**.
7. В състава на СтБГ с координатор НЕК ЕАД – Търговец могат да бъдат **УЧАСТНИЦИ**, обособени в подгрупи съгласно чл. 56в от Правилата за търговия с електрическа енергия (ПТЕЕ), сключили индивидуални договори с **КООРДИНАТОРА**, като последния отговаря за небалансите им пред ЕСО.

II. Принципи за разпределяне на небалансите между участниците в СтБГ на НЕК ЕАД – Търговец

КООРДИНАТОРЪТ използва публикуваните окончателните данни за физически и финансов сетълмент от НПО за отчетния месец в системата за администриране на пазара MMS, като за всеки период на сетълмент определя енергийни небаланси (излишък и недостиг) общо за СтБГ и поотделно за всяка подгрупа в СтБГ.

Основната цел на настоящата Методика е справедливо разпределение на финансовия резултат от общото балансиране на участниците в групата. Разпределянето на разходите за небаланс в групата зависи единствено от размера на формирания небаланс за всеки отделен период на сетълмент.

Общият небаланс на СтБГ се определя от НПО и се предоставя на координатора на стандартна балансираща група – НЕК ЕАД – ОД.

При определяне небалансите на член на СтБГ от реално произведените количества електрическа енергия се вадят количествата, които са по прогнозен график и типовете небаланси са:

- Производителят е в **излишък**, когато реално произведените количества електрическа енергия са повече от количествата, които са по прогнозен график;
- Производителят е в **недостиг**, когато реално произведените количества са по-малко от количествата, които са по прогнозен график.

Пример:

Табл.1

	График	Реално	Небаланс	
Производител	150	200	50	излишък
	150	100	-50	недостиг

III. Система за остойностяване на небалансите.

Математическият модел, заложен в настоящата методика за разпределение на небалансите между членовете в СтБГ, е следния:

Небалансът на групата се определя като сума от небалансите на отделните членове на СтБГ. В зависимост от резултата групата може да бъде в недостиг ($\sum < 0$) или излишък ($\sum > 0$).

Неб₁; Неб₂; ... Неб_n – небаланс на всеки един член на СтБГ

$$\sum_{i=1}^n \text{неб} = \text{Неб}_1 + \text{Неб}_2 + \dots + \text{Неб}_n$$

$$n > 0; n = 1, 2, 3, \dots$$

Цената за небаланс винаги е една и съща, независимо от посоката на небаланс, и се определя от НПО ($C_{\text{неб}}$).

I-ви случай: $\sum_{i=1}^n \text{неб} < 0$ (Балансиращата група е в недостиг)

- В случаите, в които $C_{\text{неб}} > 0$ СтБГ заплаща на НПО сума, равна на количеството недостиг в групата по $C_{\text{неб}}$, за съответния период на сетълмент:

$$P_{\text{нпо}} = \sum \text{неб} * C_{\text{неб}}$$

$P_{\text{нпо}}$ – разходи към НПО

Разходът за недостиг се разпределя на всички членове, които са в недостиг, според тежестта на небалансите им по $\text{Ц}_{\text{неб}}$, определена от НПО. Участниците в излишък получават плащане според тежестта на небалансите по $\text{Ц}_{\text{неб}}$.

- В случаите, в които $\text{Ц}_{\text{неб}} < 0$ НПО заплаща на СтБГ сума, равна на количеството недостиг в групата по $\text{Ц}_{\text{неб}}$, за съответния период на сетълмент:

$$\text{Пнпо} = \sum \text{неб} * \text{Ц}_{\text{неб}}$$

Пнпо – приходи от НПО

Приходът от недостиг се разпределя на всички членове, които са в недостиг, според тежестта на небалансите им по $\text{Ц}_{\text{неб}}$, определена от НПО. Участниците в излишък плащат според тежестта на небалансите по $\text{Ц}_{\text{неб}}$.

II-ри случай: $\sum_1^n \text{неб} > 0$ (Балансиращата група е в излишък)

- В случаите, в които $\text{Ц}_{\text{неб}} > 0$ НПО заплаща на СтБГ сума, равна на количеството излишък в групата по $\text{Ц}_{\text{неб}}$ за съответния период на сетълмент:

$$\text{Пнпо} = \sum \text{неб} * \text{Ц}_{\text{неб}}$$

Пнпо – приходи от НПО

Приходът от излишък се разпределя на всички членове, които са в излишък, според тежестта на небалансите им по $\text{Ц}_{\text{неб}}$ определена от НПО. Участниците в недостиг плащат според тежестта на небалансите по $\text{Ц}_{\text{неб}}$.

- В случаите, в които $\text{Ц}_{\text{неб}} < 0$ СтБГ заплаща на НПО сума, равна на количеството излишък в групата по $\text{Ц}_{\text{неб}}$, за съответния период на сетълмент:

$$\text{Рнпо} = \sum \text{неб} * \text{Ц}_{\text{неб}}$$

Рнпо – разходи към НПО

Разходът за излишък се разпределя на всички членове, които са в излишък, според тежестта на небалансите им по $\text{Ц}_{\text{неб}}$ определена от НПО. Участниците в недостиг получават плащане според тежестта на небалансите по $\text{Ц}_{\text{неб}}$.